

## IN MEMORIAM

— Велимир Терзић —

У Београду је 7. децембра 1983. године последице краће и тешке болести умро генералпуковник у пензији Велимир Терзић, носилац Партизанске споменице 1941.

Терзић је рођен 26. априла 1908. године у Голубовцима крај Подгорице (Титоград), у сиромашној сељачкој породици. Основну школу је учио у родном мјесту, а гимназију у Подгорици. У Нижу школу Војне академије југословенске војске ступио је 1926. године, а завршио ју је 1929. године с одличним успјехом и унапређен у чин пјешадијског потпоручника. Убрзо је завршио и Вишу школу Војне академије, а потом и Пјешадијску официрску школу.

Априлски рат га је затекао у чину капетана I класе југословенске војске на мобилизацијском мјесту у Сињу. Ту се имао формирати штаб Динарске дивизије, али је услед разорног рада непријатељских елемената дошло до расула те дивизије, па је Терзић, уз помоћ својих водника Далматинаца, након низа тешкоћа успио да дође у свој крај и тако избјегне ратно заробљеништво.

У току припрема за оружани устанак у Црној Гори 1941. године ставио се на располагање Покрајинском комитету КПЈ за Црну Гору, Боку и Санџак, а овај му је повјерио задатак да припреми план војних дејстава устаничких одреда.

У току народноослободилачког рата и револуције 1941—1945. године Терзићу су повјероване одговорне дужности, тако да ће постати један од истакнутих руководилаца нашег народноослободилачког рата. У тринаестојулском устанку 1941. био је командант сектора на Вељем брду код Подгорице, гдје је руководио устаничким јединицама у борби против италијанског окупатора. Био је замјеник команданта Зетског партизанског батаљона у нападу на италијански гарнизон у Пљевљима 1. децембра 1941.

године, затим начелник Штаба Црногорскосанџачког НОП одреда, а касније командант Бјелопољског НОП одреда. Почетком маја 1942. године, када је народноослободилачки покрет у Црној Гори доживљавао кризу, Врховни командант НОВЈ и ПОЈ именован је Терзића за начелника Главног штаба за Црну Гору и Боку. Био је потом замјеник команданта Пете црногорске пролетерске бригаде, која улази у састав Оперативне групе Врховног штаба и која је средином јула 1942. године извршила познати марш-маневар у правцу западне Босне. Одмах по доласку у Босну Врховни командант поставља Терзића за начелника штаба 4. оперативне зоне Хрватске, а убрзо је именован за помоћника начелника Врховног штаба НОВ и ПОЈ. Посебно ваља истаћи да је Велимир Терзић у најславнијим биткама народноослободилачког рата на Неретви и Сутјесци вршио дужност начелника Врховног штаба НОВЈ и да је заправо у тим судбоносним данима био један од најближих и најнепосреднијих сарадника врховног команданта НОВЈ Јосипа Броза Тита. У јесен 1943. Терзић је начелник Главног штаба НОВ и партизанских одреда Хрватске. У пролеће 1944. одлази у Совјетски Савез, као први шеф Војне мисије НОВ и ПОЈ. По повратку у домовину постаје помоћник начелника Генералштаба ЈА.

Послије завршетка рата Велимир Терзић је самопријегорно радио на изградњи југословенских оружаних снага. У Југословенској народној армији обављао је веома одговорне дужности: помоћник министра народне одбране, командант армије, начелник Више војне академије, главни инспектор ЈНА и начелник Војно-историјског института. Пензионисан је 1959, у 51. години живота.

За велике ратне и поратне заслуге Терзић је одликован низом наших и страних ратних и мирнодопских одликовања.

Велимир Терзић је био и врстан историчар и теоретичар. Још прије рата почео је писати у стручним војним часописима, али библиографија његових радова није још сачињена. На Вишој војној академији ЈНА држао је предавања из војне вјештине, опште и националне историје. Објавио је више запажених студија и чланака из области војне теорије и ратне вјештине. Под његовим уредништвом урађена је веома запажена студија „Операције црногорске војске у првом светском рату,“ (објављена 1954), писана на основу тада познате грађе и до тада објављене литературе. Она и данас — 30 година по објављивању — чини најкомплетније дјело о раду црногорске војске у првом свјетском рату.

Поводом 150-годишњице ослобођења Београда од Турака (у првом српском устанку) објавио је веома запажен чланак. Из историје народноослободилачког рата написао је веома запажен и обиман прилог „Битка на Неретви“, објављен у зборнику „Неретва“ (књ. I, 1965). Један дио тога прерађеног и допуњеног прилога објавило је Војно дело 4/1983.

Велимира Терзића, су посебно интересовали априлски рат 1941. године и узроци брзог слома југословенске краљевске војске. На ту тему године 1963. објавио је књигу „Југославија у априлском рату 1941. године“, али и даље наставља обиман научноистраживачки рад на ту тему. Као резултат те активности, 1982. године објављено је обимно дјело „Слом Краљевине Југославије 1941“ — на преко 1500 стране. Књига је изазвала контроверзне коментаре и оцјене, али остаје као дјело трајне историографске вриједности. У предговору овом двотомном дјелу Терзић пише: „Прихватајући се овога посла и као савременик и као учесник у томе рату, свестан сам своје морално-политичке одговорности у погледу истинитости, верности и критичности према литератури и изворима којима сам располагао“. Својим 15-годишњим истраживачким напорима Терзић је поставио само један циљ — „да најсавесније и најобјективније изнесем историјску истину“.

У општем закључку датом на крају књиге Терзић је истакао неке основне поруке и поуке. „Те поуке треба да имају у виду и будуће генерације наше социјалистичке домовине, да се никад више не би поновиле кобне грешке из предратног и ратног периода и да чувају братство и јединство, ту највишу тековину народноослободилачког рата и револуције, као основну залогу срећне будућности наших народа“.

По личној жељи Велимир Терзић је сахрањен у породичној гробници у засеоку (Голубоваца) Српска 9. децембра 1983. године у кругу породице.

Као врстан и одан војник и старјешина, Велимир Терзић је часно испунио свој дуг према народу и отаџбини.

*др Новица Ракочевић*